

Kōrerohia ō whakaaro whānau mā – Kaua e whakamā!

Kāre au i te maumahara ki tētahi wā ka whakamā ahau. He whaea nō te motu. He whaea kōrero i tāku e pīrangitia ana mō āku tamariki mēnā ko te mātauranga te kaupapa. E hoa mā, kāre au i te whakahīhī. Kāre au i tū mārō. Kō tāku noa iho he akiaki, he poipoi i ngā mātua ki te whakaputa i ō rātau whakaaro mēnā ko te mātauranga o ō rātou ake tamariki te kaupapa.

45 meneti mā runga pahi te haere o āku tamariki ki te kura. Ko ngā tamariki me ngā mokopuna a taku teina he rite te roa mai tērā moka. He pēnei mō te 3 tau. Māua māua he upoko mārō, he upoko takitahi heoi ko tō māua aroha mō ā māua tamariki, mokopuna te take.

Kua pahure te kotahi tau, ā, taku waimarie i karangahia ahau ki ētahi hui hei wero i ūku whakaaro mō āku na mahi mō te mātauranga o āku na tamariki, mokopuna.

Te Marautanga o Aotearoa. He aha hoki? Mēnā i ahau tērā pātai e rua tau ki muri ko tāku noa iho ki a koe “Hoihoi, tau ki raro. Kei te areare a taringa ki ngā kaumātua.” Engari ki te rite te pātai mai ki ahau i nāianei. Ka hiki e au taku ringa ki taku ngākau ka mea atu “Koia rā te huarahi mō tātou ngā mātua kia rongo ai ūtātou reo i roto i ngā kura.” He aha tēnei hanga? E hoa mā. Ko tāku kē, kua whakahoungia te marautanga o te whenua mō ā tātou kura. Kei roto ko ngā whāinga mō ngā tamariki. Ka ki mai koe “Ka pai”

Ka whakamanahia ngā mātāpono, ngā uara me ngā waiaro. “I nē ka pai!”

Ka tō he rā, ka rere he rā

He anga mā ngā kura hei whakarite i ō rātou whāinga paetae me ō rātou mahi aromatawai. “Ka pai ano” tāu e kī mai.

Engari tonu ko tāku e tino rata nei ka whai wāhi ai tōku reo, ōku whakaaro, ōku kōrero mō ngā āhuatanga whai take nui e hāngai ana ki ōku ake mātāpono, uara, waiaro hoki. “Āna, mā tēnā ka aha?”

Nō reira i karangahia mātou ki tētahi wānanga. I horaina ēnei pātai ki te aroaro o ngā mātua i tae atu.

He aha te āhua o te ākonga o tō mātou kura?

He aha te āhua o te kura māhita o tō mātou kura?

He aha te āhua o te whānau o tō mātou kura?

Tau pai ki ahau te pātai mō te ākonga, āe marama ana! Mō te kura māhita, āe kei reira! Engari anō te āhua o te whānau. He aha hoki te tikanga o tēnei pātai? Nā, ka ui atu ahau. Ko tā rātou ki ahau;

“Mā te iwi te tamaiti e tipu” kātahi ka taka te kapa. Tika hoki tāu. Nā i noho roa mātou ki te kōrerorero, ki te tuhi whakaaro, ki te kōrero mō ngā patai e toru. He aha hoki ngā āhuatanga e pīrangitia ana kia tutuki ai ngā wawata o te kura.

E kare mā ētahi i whakapau kaha ki te tuhi kōrero. Ētahi kotahi noa iho te kupu i tuhia. Ehara i te mea kia nui ngā kōrero e kao. Ko te mea kē kia whai kiko ai ngā kōrero. Ētahi o te whānau i tuhi kōrero mōna anō me ūna wheako i a ia i te kura. Hei tauira;

"I te wā i kuraina ahau ka kōhetengia ahau e ngā kaiako. Ka mea mai he koretake ahau, ā, kāre aku painga"

He kōrero anō pēnei;

"Kei te pīrangī kia tino matatau te reo Māori a taku mokopuna"

He nui ngā kōrero pēnei. I hiki anō ngā pakihivi i te kōrerotanga o waua kōrero. Nō muri mai ka kōrero anōtia waua kōrero e mātou.

I a mātou e hui ana ka whakaaro ahau ki ahau anō. Ko tēnei te wā tuatahi māku ki te tūtakitaki ki ngā mātua ahakoa he whanaunga. Kāre he wā pēnei kia whai wāhi ai mātou ki te kōrero i ēnei kaupapa. He uaua i te marae mēnā kai te whakarite kai mō te 200 tāngata i tētahi hui, tangihanga rānei. Engari tonu, kia hoki anō ahau ki te ia o āku na kōrero he wā pai tēnei mā mātou ki te noho tahi me te takahi tahi i te huarahi kotahi. I kohia ō mātou kōrero e te kura hei patopato mā rātou. I whakaaturia ki a mātou i tētahi hui i muri mai. Ko tā mātou i tērā o ngā hui he whakawhāiti i tā te whānau e whakaaro nei mō ngā tino akoranga mō ā mātou tamariki, mokopuna hoki. I tuku hoki e mātou ō mātou whakaaro mō te āhua o te kura māhita me tōna tū. I kōrerotia hoki te tikanga o te whakamanamana i te kaiako. Ka mutu i kōrerotia ngā mahi ka taea e ngā whānau te mahi hei tautoko i te kura whānui, ō mātou kura māhita me ō mātou tamariki mokopuna.

I nāianei ka taea e au te kōrero mō māua ko taku teina me tō māua pakari ki te whakaputa whakaaro mō te āhua o tō mātou kura me ō mātou tamariki. Ā, i pēnei ai i runga i te whiunga o ētahi pātai e toru, he wāhi hui, he wā hoki ki te whakaputa kōrero me te wānanga i aua kōrero. Ka taea e au te kī, kei te huarahi mātou e hutihuti ana me Te Marautanga o Aotearoa. Te marau mō ngā wāhi mātauranga kaupapa Māori. Arā, mārama ahau i nāianei!